

En pdf-artikel fra www.salmedatabasen.dk af salmedigter Leif Rasmussen

Forum for Rytme I Kirken (FRIK)

**FORUM FOR
RYTME I KIRKEN**

Forum for rytme i kirken (FRIK)

Leif Rasmussen, salmedigter og tidligere højskolelærer

Forum for Rytme I Kirken så dagens lys i efteråret 1987. På Silkeborg Højskole var et bredt udsnit af dansk kirkeliv samlet til en konference, hvis tema var fornyelse af gudstjenesten. I løbet af konferencen opstod den ide, at der var behov for et forum, der kunne handle mere målrettet ind i dansk kirkeliv, end hvad en enkelt konference kunne formå. Og der blev talt meget om et forum i stedet for en forening. Med et forum så mange en parallel til Laub's forum til fornyelse af dansk salmesang. Lige så vel som der i begyndelsen af 1900 tallet var brug for at gennemtænke hele det kirkemusikalske liv følte mange i forsamlingen, at der nu igen var brug for en gennemtænkning, men nu som en slags modvægt til den dominerende "Laubianisme", der alt for længe havde været enerådende. Mange af deltagerne mente, at et sådant forum skulle koncentrere sig om den kirkemusikalske udfordring, hvorunder fornyelse af salmesangen ville være et væsentligt aspekt, og "Forum for Folkelig Kirkemusik" blev foreslået af Hans Anker Jørgensen. Flere mente dog, at hele gudstjeneste-livet skulle inddrages. Ikke bare salmerne, men også gudstjenestens liturgi trængte til fornyelse. Derfor blev det endelige navn bredere, men måske også misforståeligt. Ordet rytme forstås nemlig af mange, som noget der entydigt har med musik at gøre, men for forsamlingen lå der også en fremtidig opgave i at få bedre rytme i hele liturgien, i søndagens højmesse, og deraf navnet Forum for Rytme I Kirken.

Al begyndelse er svær

Selv om der var megen lydhørhed for sådant et forum, krævede det en del benarbejde at løbe det i gang. Jens Maibom Pedersen og Leif Rasmussen, som begge var lærere på Silkeborg Højskole tog rundt i landet og agiterede for at

samle medlemmer. Bl. a. fik man lov på FDF's landsmøde at sælge "folke-aktier", og i løbet af et enkelt år nåede man et antal af interesserede, som gjorde det muligt at starte, samtidig med at donationer og medlemstegninger gav en nødvendig startkapital. Over 200 viste interesse for projektet, men i dette tal var både enkeltpersoner, hele menigheder, samt andre grupperinger (f.eks. skoler), så udbredelsen rakte langt videre end tallet angiver.

I de første år afholdt vi flere workshops på Silkeborg Højskole, udgav nyhedsblad, skrev kronikker, udgav foldere og små hæfter bl. a. "Rum og rytme". På disse workshops blev salmebegrebet endevendt og mange af vore nuværende salmedigtere indgik, og blev opfordret til at skrive nye salmer. Det skulle senere vise sig, at mange af disse salmer som så dagens lys i FRIK regi havnede i den danske salmebog. Sammen med Silkeborg Højskole udgav vi således hæftet "Du kom til vor runde jord". Hensigten med dette hæfte var at vise, at den rytmiske fællessang burde kunne finde sin plads i gudstjenesten på lige fod med traditionelle salmer. Og selv om mange modstandere lagde os i skoene, at vi ønskede at afskaffe alle gamle salmer, var det aldrig vores hensigt, men kun at pege på, at nye salmer med nye melodier også skal have plads i gudstjenesten, og fra dette hæfte fandt flertallet af salmerne vej til den kommende salmebog.

Nye salmer – nye melodier

Efterhånden som årene gik kom arbejdet med nye salmer til at fylde mere og mere i FRIK's aktiviteter. Kun ved også at gøre brug af nutidig musik i kirken kunne vi tage vores egen samtid alvorlig. Således opfordrede vi konstant forfattere til at skrive nye salmer, samt komponister at sætte melodier til, og der var en grøde i salmeskrivningen, som gjorde det nemt at ud-

give nye salmer. Men allerede efter den omtalte første udgivelse stod det klart, at det ikke var nok at udgive nye salmer. Disse skulle jo også spredes rundt i landet, og de skulle kunne spilles af organisterne. Rytmsk musik var ikke en del af organisternes uddannelse og derfor kunne mange slet ikke spille disse rytmiske melodier, og ønskede det måske heller ikke. I hvert fald mødte FRIK rigtig megen modstand blandt organister. Meget modstand blev argumenteret ud fra, at orglet og kirkerummet slet ikke egnede sig til disse nye melodier. Det førte til ophevede diskussioner, hvor vi i FRIK oplevede, at vi trådte på hellig grund, og orglet nærmest var indsat af Vor Herre selv. Det blev kun forstærket af, at vi medgav, at orglet måske ikke var det bedste instrument til alle nye melodier. Nogle gange ville et flygel være bedre. Efterfølgende sendte vi artikler til landsbladet for menighedsrådsmedlemmer og dagblade med opfordring til, at man fremover i stedet for at ansætte organister, skulle ansætte kirkemusikere. Vi ønskede ikke orglet dømt ude, men ville gerne udvide mulighederne for det kirkemusikalske liv. I mange sognelokaler var der i forvejen klaverer, men vi slog på, at man måske også kunne forsøge at flytte det til selve kirkerummet. Meget rytmisk musik anvender becifringsspil og dette var heller ikke indeholdt i den klassiske organistuddannelse, så Willy Egmos, som på det tidspunkt var medlem af FRIK's bestyrelse tilbød at afholde kurser i becifringsspil for nuværende og kommende organister, ligesom vi også rettede henvendelse til kirkemusikskolerne med henblik på et samarbejde omkring disse problemer. Det var et langt sejt træk, men langsomt opnåede vi en forståelse for problemerne, selv om der den dag i dag 2017 stadig kan ønskes forbedringer på dette område.

I 2005 havde FRIK udgivet så mange nye salmer, at vi blandt disse kunne udvælge 7 orgelkoraler til inspiration for organisterne. ’

Salmerne skal rundt i landet

Uddannelse af organisterne samt en ændring af synet på hvad en organist skulle kunne, var et problem, et andet var som sagt, hvordan fik vi disse nye salmer spredt. En stor del af vort bagland kom fra det kirkelige børne- og ungdomsarbejde, måske især FDF, og det var derfor nærliggende for FRIK at tænke børn ind i denne spredningsstrategi. Vi henvendte os derfor til de mange børnekirkekor rundt i landet med et tilbud om at deltage på et week-end-korstævne. Disse korstævner startede i 1993 på Silkeborg højskole med ca. 175 deltagere. Dette koncept var levedygtigt i mere end 20 år. Årsagerne til denne succes kan være mange. Koristerne selv har peget på nogle: de synes det var dejligt at møde andre kor – sjovt at opleve musikken fylde et helt rum, - spændende at lære nye vedkommende salmer – fantastisk at få lov at gå i svømmehallen en sen aften. Salmerne som blev brugt på disse stævner, var så nye at de aldrig havde været sunget før, hvilket også gav en hel speciel pioneroplevelse. I det omfang det overhovedet var muligt stod komponisterne selv for indstuderingen af disse nye melodier, hvilket også var et anderledes koncept, end det korene måske tidligere havde mødt i Folkekirkens Ungdoms Kor (FUK). I FRIK var vi overbevidste om, at sendte vi 175 børn og ledere hjem med gode oplevelser, så ville det sætte spor i de hjemlige menigheder. Hvert korstævne sluttede med en værkstedskoncert eller en musikgudstjeneste. Nogle gange på skolen andre gange i Silkeborg Kirke. Efter endt korstævne fik deltagerne et nyt salmehefte med hjem. Hæftet indeholdt som regel flere salmer end de 5 vi kunne lære på et stævne. Normalt 7-10 nye salmer, som aldrig tidligere havde været udgivet. Efter korstævnerne blev disse hæfter sendt rundt til samtlige medlemmer. Det er på den måde blevet til årlige udgivelser siden 1993. Altså ganske mange salmer, hvoraf mange har vundet indpas i sognegårde og gudstjenester, mens andre er gledet ud i glemsel. Sådan må det nød-

vendigvis være, når man gerne vil forsøge at gå nye veje.

I 2016 indså vi, at nye veje for FRIK også måtte indeholde de platforme vi arbejder ud fra. I stedet for fortsat at udsende et medlemsblad, kommunikerer vi nu i højere grad digitalt via Facebook og med nyhedsmails. Læs mere på: www.frik.dk